

पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणीसाठी कार्यकारी सारांश अहवाल

२ x ३ एमएमटीपीए (६ एमएमटीपीए) च्या सिमेंट उत्पादन क्षमतेसह स्टँडअलोन ग्राइंडिंग युनिटचा प्रस्तावित ग्रीनफिल्ड प्रकल्प प्रस्तावित

स्थान

गाव- बोरनार., तालुका आणि जिल्हा- जळगाव,
महाराष्ट्र- ४२५११६
(अभ्यास कालावधी - मार्च २०२४ ते मे २०२४)

ईआयए अधिसूचना, २००६ आणि त्यानंतरच्या अद्यापपावेतो वेळोवेळी सुधारणा
संवर्ग "बी-१" ३ (बी) - सिमेंट प्रकल्प (स्टँड अलोन ग्राइंडिंग युनिट)
कार्यालयीन टिप्पणी - २४ डिसेंबर, २०१३

टीओआर पत्र क्रमांक TO24B1103MH5898416N दिनांक ०९.१०.२०२४ द्वारा जारी
राज्यस्तरीय तज्ञ मूल्यमापन समिती (एसईएसी), महाराष्ट्र द्वारा जारी

प्रकल्प प्रस्तावक:

मे. अंबुजा काँक्रीट नॉर्थ प्रायव्हेट लिमिटेड

अदानी कॉर्पोरेट हाऊस, शांतीग्राम, खोडियार,
एसजी हायवे, अहमदाबाद (गुजरात) - ३८२४२१

ईमेल: bhimsi.kachhot@adani.com / sanjeewkumar.singh@adani.com

पर्यावरण सल्लागार :

मे. पी आणि एम सोल्यूशन

QCI Certificate No. NABET/EIA/2326/RA 0298

(Accredited by QCI/NABET, Approved by MoEF&CC,) C-88,

Sector 65, Noida, Uttar Pradesh -201301

Email: pmsolutionbxx@gmail.com, info@pmsolution.in

Website: www.pmsolution.in

ईएचएस मॅट्रिक्स प्रायव्हेट लिमिटेड

(एनएबीएल द्वारे मान्यताप्राप्त, एमओईएफ आणि सीसी भारत सरकार द्वारे मान्यताप्राप्त)

अनुसूची

अनु.क्र.	वर्णन	पृष्ठ क्रमांक
१.०	प्रकल्प वर्णन	2-8
२.०	मूलभूत वातावरणाचे वर्णन	8-18
३.०	अपेक्षित पर्यावरणीय प्रभाव आणि शमन मोजमाप	19-21
४.०	पर्यावरण देखरेख कार्यक्रम	22-23
५.०	प्रकल्प फायदे	23
६.०	पर्यावरण व्यवस्थापन योजना	23-25

1.0 प्रकल्पाचे वर्णन

मे. अंबुजा कॉंक्रीट नॉर्थ प्रायव्हेट लिमिटेड (ACNPL) ने २ x ३ एमएमटीपीए (६ एमएमटीपीए) उत्पादन क्षमता असलेल्या ग्रीनफील्ड स्टँडअलोन ग्राइंडिंग युनिटचा प्रकल्प प्रस्तावित केला आहे जो ड्राय सिमेंट ग्राइंडिंग प्रक्रियेचा वापर करून व्हर्टिकल रोलर मिल तंत्रज्ञानावर आधारित आहे.

हा प्रकल्प सर्वेक्षण क्रमांक १७२, १७३, १७४/भाग, १७४/२/१, १७५, १७६, १७८, १८०/१, १८०/२, १८१/१, १८१/२, १८१/२ भाग, १८२, १८३, १८३ (भाग), १८४/ए, १८४/बी, १८९, १९०, १९२, १९३/१, १९४/१/१ गावात - बोरनार, तालुका आणि जिल्हा -जळगाव, महाराष्ट्र येथे आहे.

या प्रकल्पा लगतचा रस्ता म्हणजे गाव रस्ता उत्तर दिशेने आहे. राज्य महामार्ग -१८५ प्रकल्पाच्या ठिकाणाहून उत्तर दिशेने अंदाजे १ किमी आणि राष्ट्रीय महामार्ग -७५३ J जे अंदाजे प्रकल्पाच्या ठिकाणाहून अंदाजे ४.७ किमी उत्तर दिशेने आहे. म्हसावद रेल्वे स्टेशन अंदाजे प्रकल्प साइटवरून उत्तर दिशेने अंदाजे १.४ किमी आहे. जळगाव विमानतळ साधारण प्रोजेक्ट साइटवरून उत्तरपूर्व दिशेने अंदाजे २०.५ किमी आहे. प्रकल्प साइटपासून गिरना नदी अंदाजे १.२ किमी अंतरावर आहे, कुरकुंड नदी प्रकल्प साइटपासून अंदाजे ३.८ किमी अंतरावर आहे आणि अंजनी नदी अंदाजे १४.७ कि.मी. अंतरावर आहे. हायकर्स चंद्रमा लेक प्रकल्प साइटपासून अंदाजे १४.८ किमी अंतरावर आहे, सुभाषवाडी तलाव प्रकल्प साइटपासून अंदाजे ९.४ किमी अंतरावर आहे, लोनवाडी तलाव प्रोजेक्ट साइटपासून अंदाजे ८.८ कि.मी. अंतरावर आणि ड्रीम ट्रेकर्स लेक प्रकल्प साइटपासून अंदाजे १४.८ किमी अंतरावर आहे. कोणतेही राष्ट्रीय उद्यान/ वन्यजीव अभयारण्य वनस्पती क्षेत्राच्या १० किमीच्या आत येत नाही.

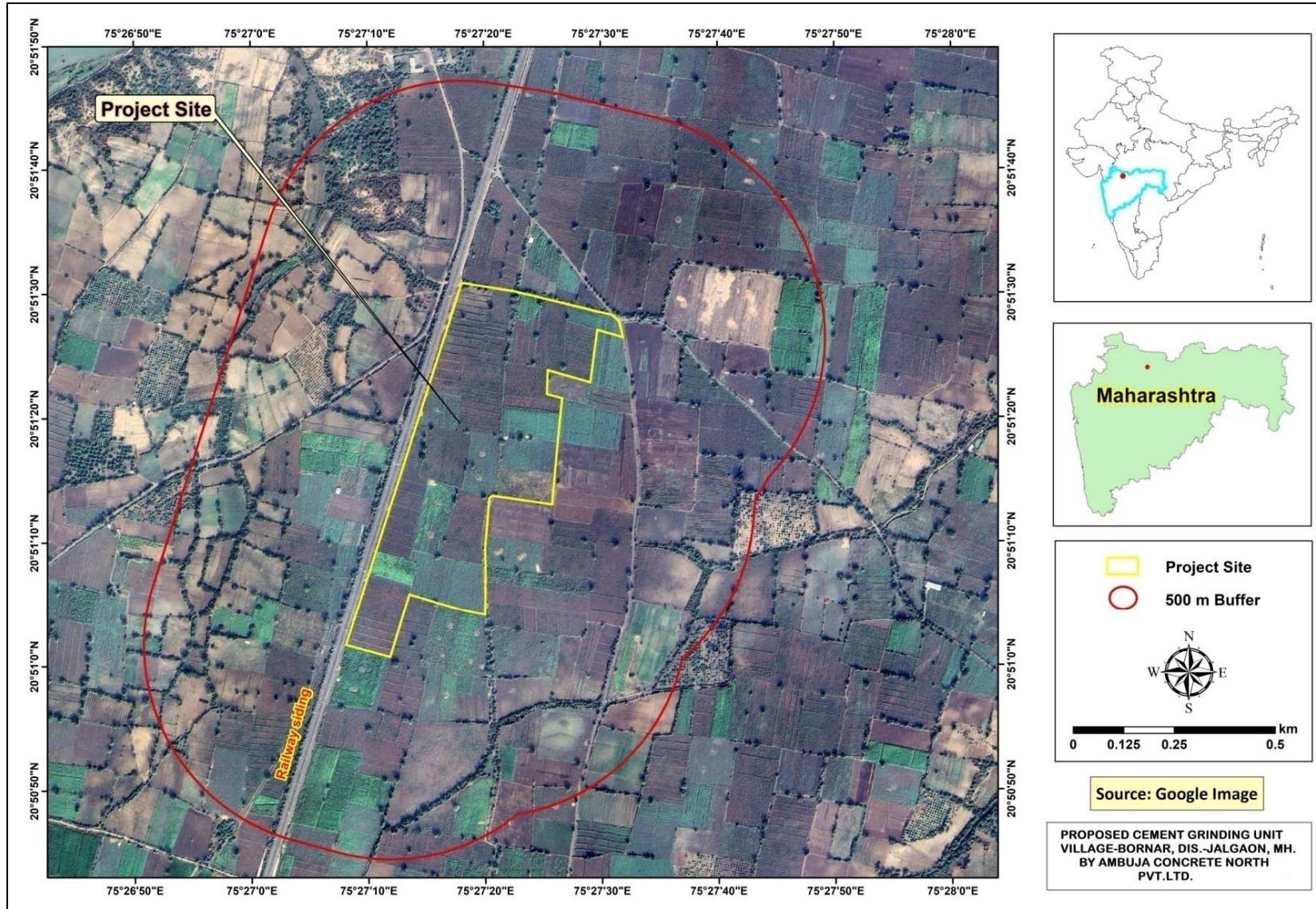
हा अर्ज पर्यावरण मंजूरीसाठी संदर्भ अटी (ToR) मिळवण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य पर्यावरण प्रभाव मूल्यांकन समिती (SEAC-I), पर्यावरण विभागाकडे ३१/०८/२०२४ रोजी सादर करण्यात आला. त्यानंतर, ०९/१०/२०२४ रोजी टीओआर पत्र क्रमांक TO24B1103MH5898416N आणि फाइल क्रमांक SIA/MH/IND1/494899/2024 अंतर्गत प्रमाणित ToR मंजूर करण्यात आला.

हा प्रकल्प पर्यावरण परिणाम मूल्यांकन (EIA) अधिसूचना, २००६ आणि त्यानंतरच्या सुधारणा यानुसार अनुक्रमांक 3(b), सिमेंट प्रकल्प, श्रेणी - "B" अंतर्गत सूचीबद्ध आहे. तसेच, २४ डिसेंबर २०१३ रोजीच्या MoEF & CC, नवी दिल्ली च्या कार्यालयीन आदेशानुसार हा प्रकल्प B१ श्रेणी अंतर्गत वर्गीकृत केला गेला आहे.

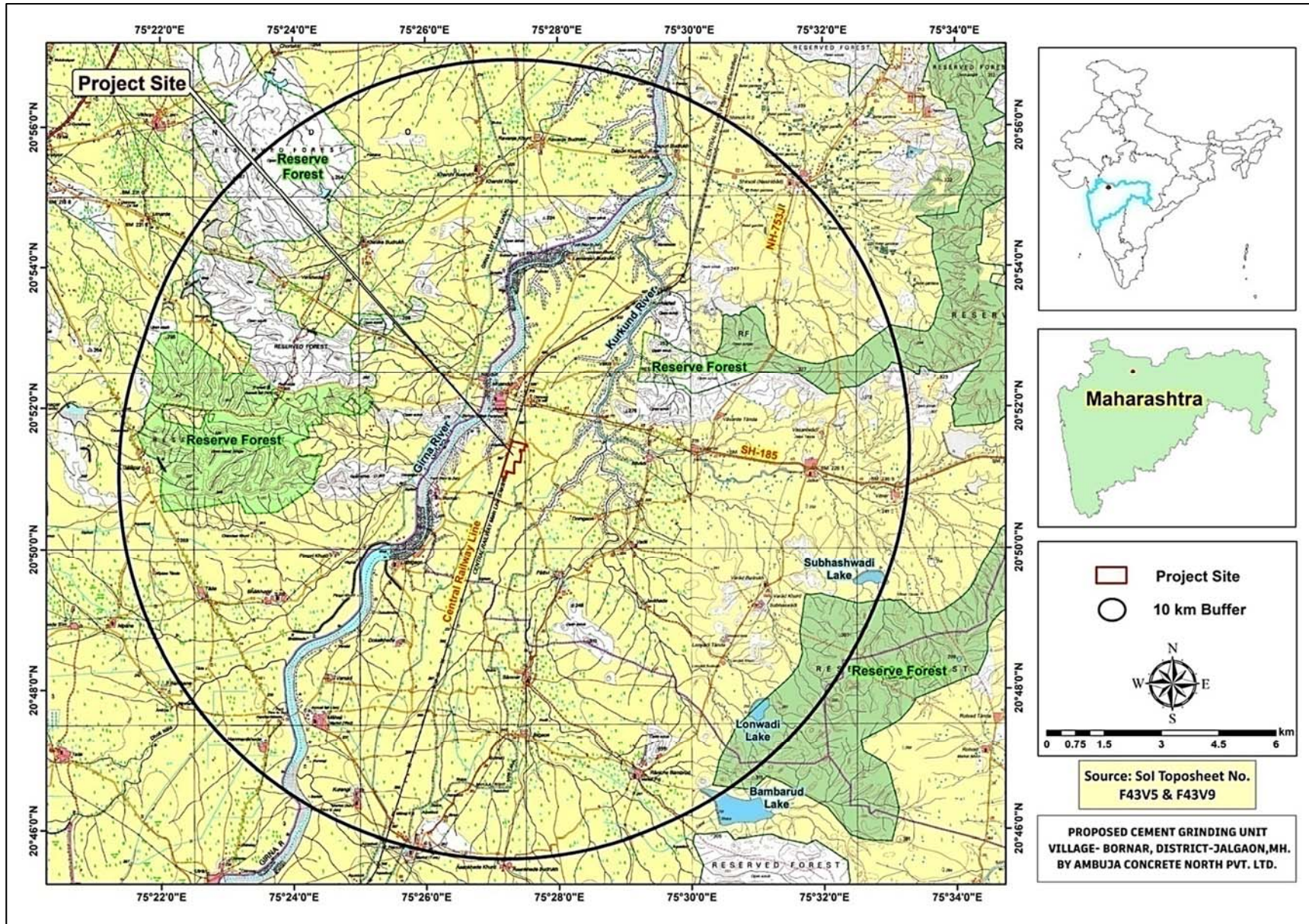
तक्ता १: प्रकल्पाची ठळक वैशिष्ट्ये

अनु.क्र.	प्रकल्पाची माहिती	तपशील		
1	प्रकल्पाचे नाव	ग्रीनफील्ड स्टँडअलोन ग्राइंडिंग युनिटचा २ x ३ एमएमटीपीए म्हणजेच (६ एमएमटीपीए) सिमेंट उत्पादन क्षमतेसह प्रस्तावित प्रकल्प गाव- बोरनार, तालुका आणि जिल्हा -जळगाव, महाराष्ट्र येथे मे. अंबुजा काँक्रीट नॉर्थ प्रा. लि. (ACNPL) व्दारा प्रस्तावित आहे.		
2	शेड्युलमधील अनु. क्रं.	३ (बी)- सिमेंट प्रकल्प		
3	प्रस्तावित क्षमता/ क्षेत्र	एकूण क्षेत्रफळ = २६.३७ हेक्टर, क्षमता = २ x ३ एमएमटीपीए (६ एमएमटीपीए)		
4	प्रकल्प श्रेणी	बी1, १३ डिसेंबर, २०१३ रोजी ओ.एम. नुसार.		
5	टोपोशीट	F43V5 & F43V9		
6	कच्चा माल	अनु. क्रं.	कच्चा माल (कोरडा स्वरूपात)	
			घटक	कमाल
		१)	क्लंकर	२ x २.८५ एमएमटीपीए
		२)	जिप्सम (नैसर्गिक/रासायनिक)	२ x ०.२४ एमएमटीपीए
		३)	फ्लाय ऍश	२ x १.०५ एमएमटीपीए
		४)	स्लॅग	२ x १.९५ एमएमटीपीए
		५)	कोळसा (एच.ए.जी. साठी)	२ x ०.०७ एमएमटीपीए
7	पाण्याची आवश्यकता	बांधकाम टप्प्यात: २०० केएलडी कार्यकालीन टप्प्यात: २ x ३०० केएलडी म्हणजे ६०० केएलडी		
8	उर्जा आवश्यकता	अनु. क्रं.	विशेष	तपशील
		१	उर्जा आवश्यकता	२ x १८ मेगावॉट (३६ मेगावॉट)
		२	स्त्रोत	राज्य ग्रीड एमएसईडीएल (महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी लिमिटेड)

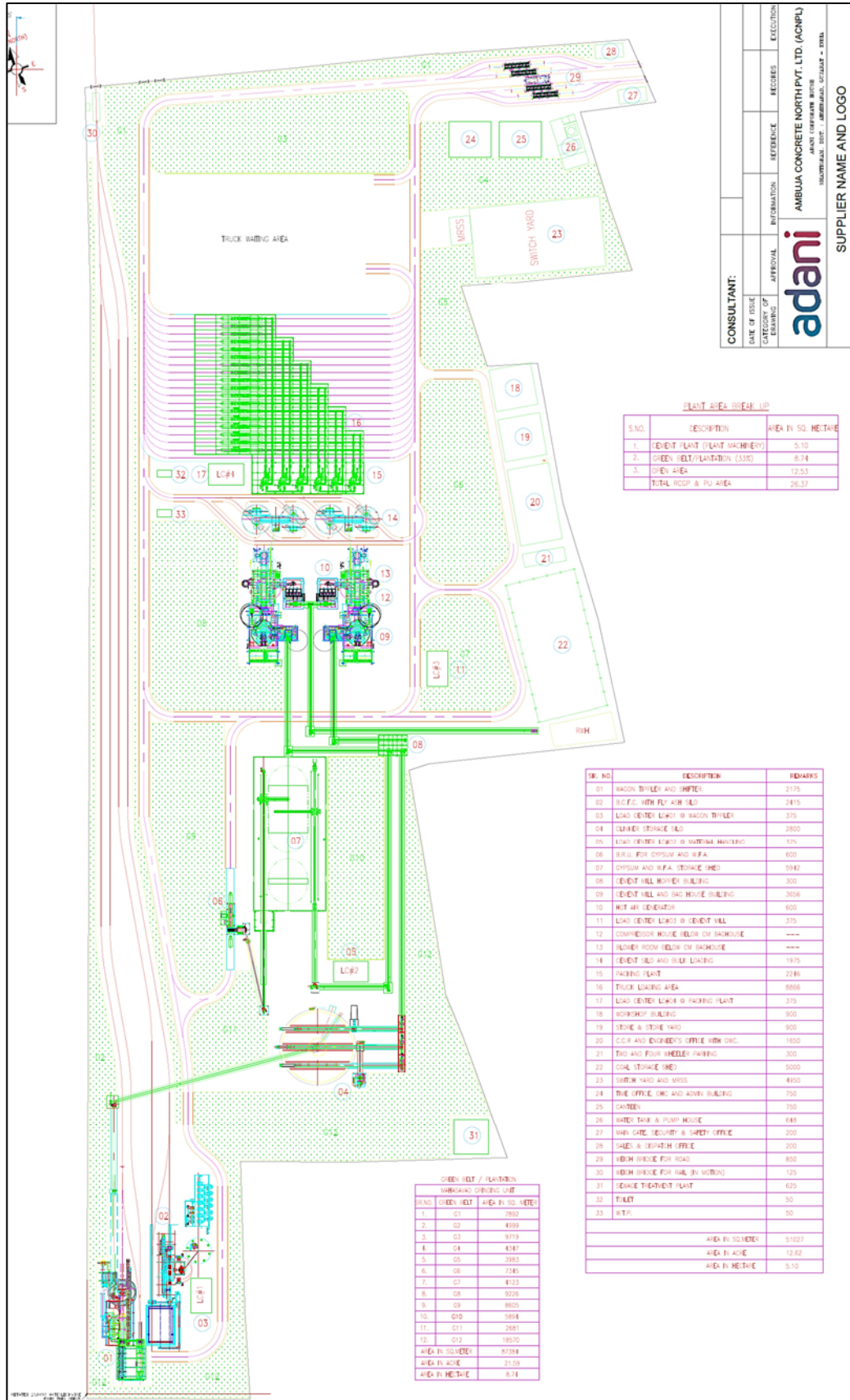
9	मनुष्यबळ आवश्यकता	तपशील	बांधकाम टप्पा	कार्यान्वित (Operation) टप्पा
		कायमस्वरुपी	३० व्यक्ती	३० व्यक्ती
		कंत्राटी	१५०० व्यक्ती	१२५ व्यक्ती
		एकूण (ए)	१५३० व्यक्ती	१५५ व्यक्ती
		रोजगाराचा कालावधी दिवसांमध्ये (ब)	५४५ व्यक्ती	३६५ नंबर्स/वर्ष
		एकूण मनुष्य दिवस (ए*बी)	८,३३,८५० नंबर्स	५६,५७५ नंबर्स/वर्ष
10	अभयारण्य/ राष्ट्रीय उद्याने/ बायोस्फेयर्स इ.	अभ्यास क्षेत्राच्या मर्यादित कोणतेही कोणतेही राष्ट्रीय वन्यजीव उद्यान/ वन्यजीव अभयारण्य वनस्पती क्षेत्राच्या १० किमीच्या आत येत नाही.		
11	प्रकल्प किंमत	१४०० कोटी रुपये.		
12	जवळचे विमानतळ	जळगाव विमानतळ प्रकल्प साइटवरून साधारण २०.५ किमी ईशान्य दिशेने आहे.		
13	जवळचे रेल्वे स्टेशन	म्हसावद रेल्वे स्टेशन प्रकल्प साइटवरून साधारण १.४ किमी उत्तर दिशेने आहे.		
14	महामार्ग संपर्कता	या प्रकल्पा लागतचा रस्ता म्हणजे गाव रस्ता उत्तर दिशेने आहे. राज्य महामार्ग -१८५ प्रकल्पाच्या ठिकाणाहून उत्तर दिशेने अंदाजे १ किमी आणि राष्ट्रीय महामार्ग - ७५३] जे अंदाजे प्रकल्पाच्या ठिकाणाहून अंदाजे ४.७ किमी उत्तर दिशेने आहे.		

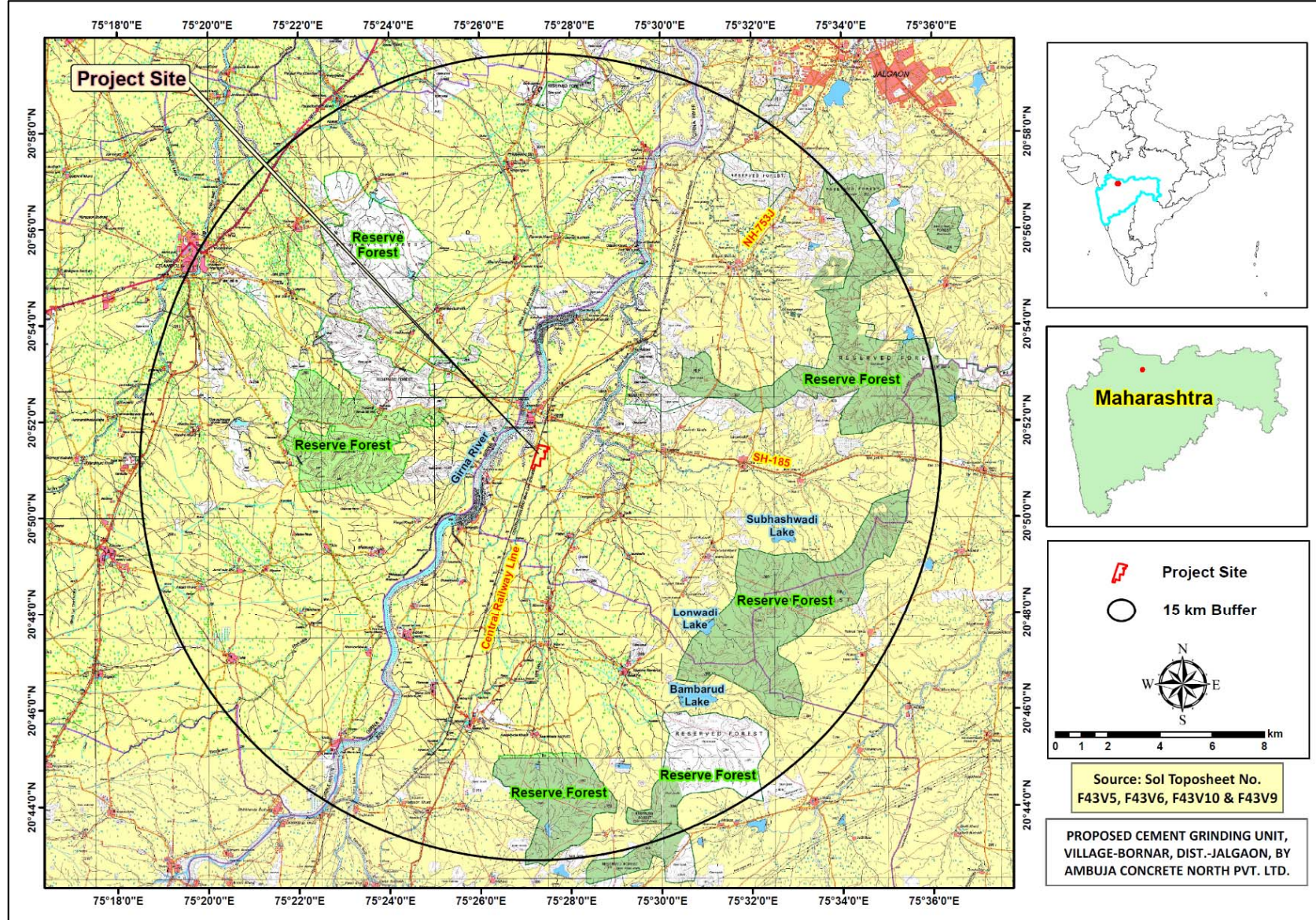
आकृती 1: परिसर नकाशा (प्रकल्प स्थान आणि 500 m भोवतालचा परिसर)

आकृती 2: अभ्यास क्षेत्राचा SOI स्थलाकृतिक नकाशा (10 किमी परिघासह)

आकृति 3: प्रस्तावित साइट लेआउट

आकृती 4: नकाशा पर्यावरण संवेदनशील 15 किमी त्रिज्या बफरमध्ये ठिकाणे दर्शविते

तक्ता २: प्रस्तावित प्रकल्पाची उत्पादन क्षमता

अनु. क्रं.	युनिट	प्रस्तावित क्षमता (एमएमटीपीए)		
		मिल १	मिल २	एकूण
१.	क्लिंगर ग्राइंडिंग युनिट (पीपीसी, ओपीसी, पीएससी, पीसीसी आणि इतर प्रकार)	३ एमएमटीपीए	३ एमएमटीपीए	६ एमएमटीपीए

सिमेंटच्या उत्पादनासाठी प्रस्तावित क्लिंगर ग्राइंडिंग युनिटचे एकूण क्षेत्र २६.३७ हेक्टर आहे. त्यापैकी ८.७४ हेक्टर हरित पट्टा विकासासाठी ठेवलेले आहे, ५.१० हेक्टर ग्राइंडिंग युनिट, स्टोरेज सुविधा आणि पॅकिंग प्लांटच्या स्थापनेखाली वापरले जाईल. त्यापैकी ८.७४ हेक्टर (८७,४०० चौरस मीटर) म्हणजेच एकूण क्षेत्राच्या ३३.१४ % हरितपट्टा विकासासाठी प्रस्तावित आहे.

३० केएलडी क्षमतेचे एसटीपी (सिवेज ट्रीटमेंट प्लांट) सांडपाणी पाण्याचे शुद्धीकरण करण्यासाठी स्थापित केले जाईल तर सांडपाणी ट्रीटमेंट प्लांटमधून (एसटीपी) उपचार घेतलेले पाणी शौचालय आणि बागकामाच्या उद्देशाने फ्लशिंगसाठी पुन्हा वापरले जाईल.

हिरव्या पट्ट्याच्या क्षेत्रासाठी प्रति हेक्टरी २,००० झाडे अशे एकूण १७,५०० झाडांची लागवड प्रस्तावित आहे.

२.० वर्णन बेसलाइन वातावरण

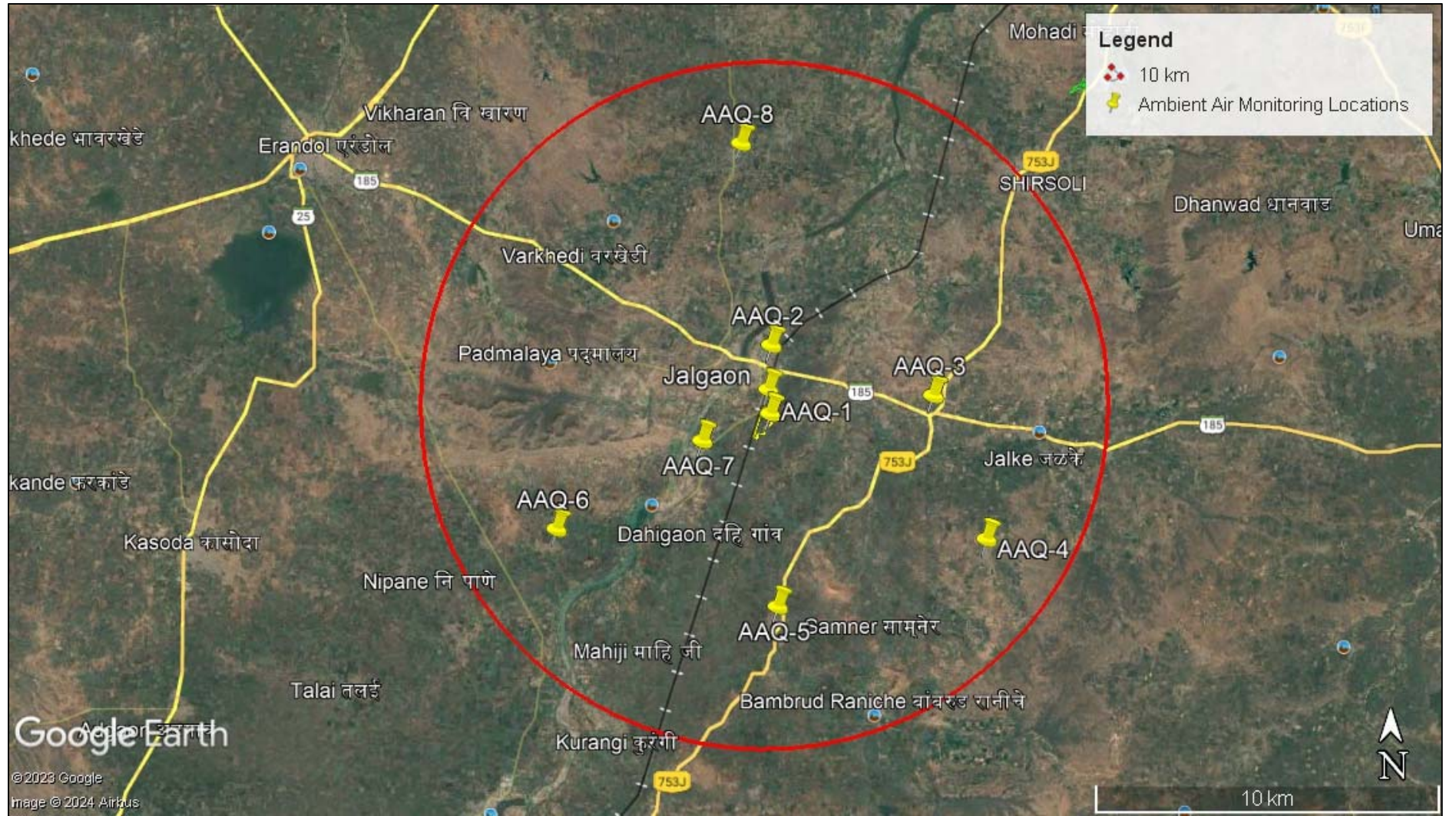
२.१ सारांश वातावरणीय हवेची गुणवत्ता

पर्यावरणीय बेसलाइन अभ्यास १ मार्च, २०२४ ते ३१ मे, २०२४ (पूर्वमान्सून ऋतु) या कालावधीत केला गेला आहे.

२.२ पर्यावरणीय हवेच्या गुणवत्तेचा सारांश

- पर्यावरणीय हवेच्या गुणवत्तेच्या निरीक्षणानुसार (Ambient Air Quality Monitoring - AAQM), ८ AAQM स्थानकांमध्ये PM_{2.5} ची किमान आणि कमाल एकाग्रता अनुक्रमे १६.३६ µg/m³ सुभाषवाडी स्थळ ते ३०.४६ µg/m³ म्हसावद दरम्यान आढळली.
- PM₁₀ साठी, म्हसावद येथील ६५.३० µg/m³ हा कमाल एकाग्रता आणि भाटखेडा येथे ४४.९० µg/m³ हा किमान मूल्य नोंदवले गेले. SO₂ आणि NO₂ या वायू प्रदूषकांसाठी, निवासी, ग्रामीण आणि औद्योगिक क्षेत्रांसाठी असलेल्या ८० µg/m³ च्या निर्धारित CPCB मर्यादेचा कोणत्याही स्थानकावर अतिक्रमण झाला नाही.

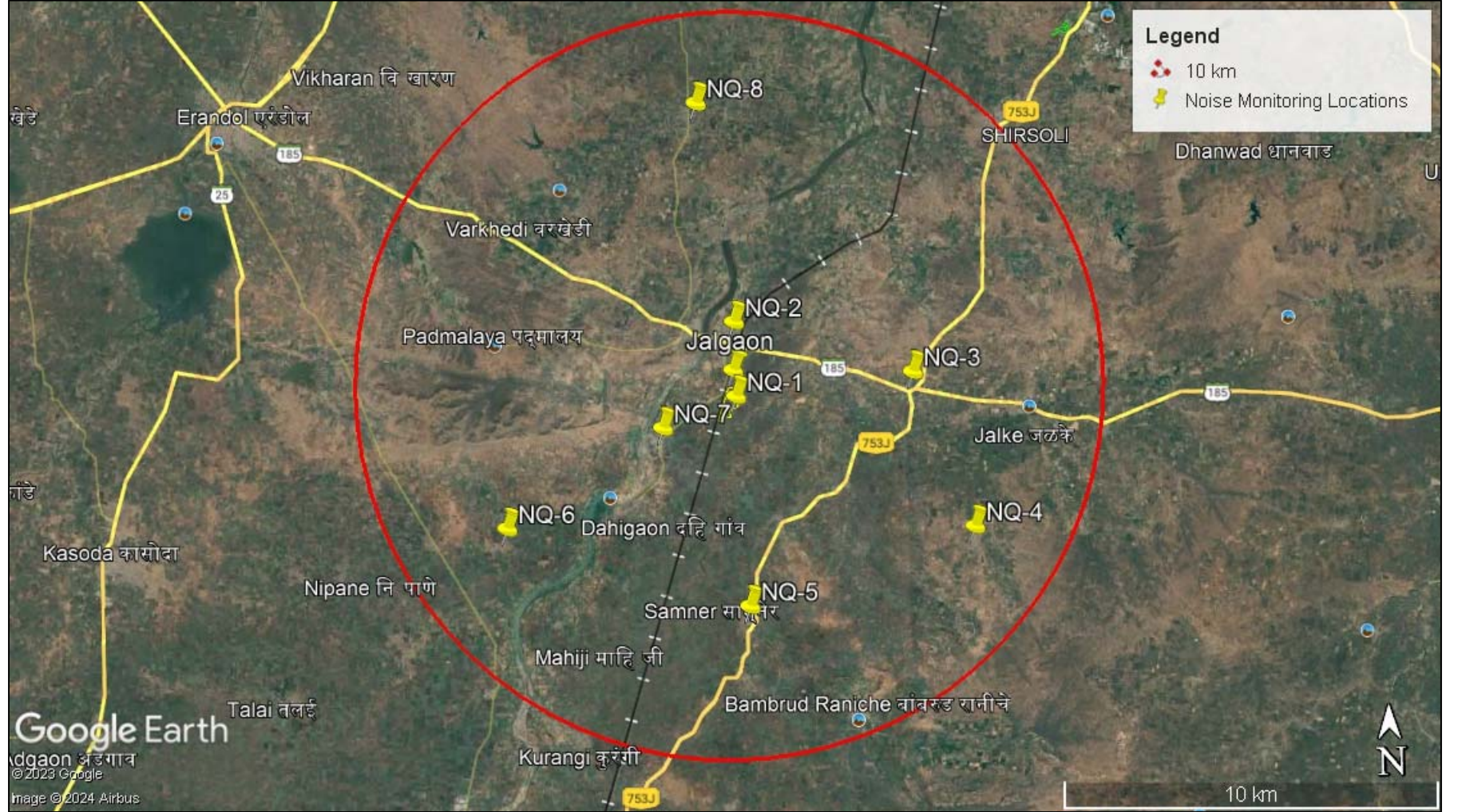
- SO₂ या वायू प्रदूषकाची किमान आणि कमाल सांद्रता म्हसावद येथे ६.९२ µg/m³ आणि खर्ची बीके येथे १६.७२ µg/m³ असल्याचे आढळले.
- NO₂ ची किमान आणि कमाल एकाग्रता अनुक्रमे १२.८८ µg/m³ ते २४.२८ µg/m³ सुभाषवाडी आणि खर्ची बुद्रुक येथे आढळली.
- CO या प्रदूषकाचे देखरेख आणि पृथक्करणदेखील करण्यात आलेले आहे. CO या प्रदूषकाची क्षमता (values) ही अभ्यासक्षेत्रात अनुज्ञेय असलेल्या २ mg/m³ पातळीपेक्षा कमी आढळली.
- PM₁₀ आणि PM_{2.5} च्या उच्च एकाग्रतेचे श्रेय त्या परिसरातील वाहनांचे उत्सर्जन आणि जवळपासच्या बांधकाम बांधकाम गतिविधीना दिले जाऊ शकते.

आकृती ५: वातावरण वायू गुणवत्ता निरीक्षण स्थान नकाशा

2.3 सारांश आवाज स्तर

अभ्यासाच्या क्षेत्राच्या आसपासच्या दिवसाच्या आवाजाच्या पातळीचे मूल्यांकन अभ्यास कालावधीत ४३.६ ते ४८.० डीबी (ए) पर्यंत आहे. तर, रात्रीच्या समकक्षांची श्रेणी ३३.० ते ३६.३ डीबी (ए) होती.

आकृती 6: सभोवतालचे ध्वनी देखरेख स्थान नकाशा

2.4 भूगर्भजल गुणवत्ता

- भूगर्भातील पाण्याच्या नमुन्यांचा पीएच (pH) ७.०६-७.८९ पासून होता आणि तो स्वीकार्य मर्यादामध्ये आहे.
- एकूण विरघळलेले घन पदार्थ २६०-१६१० मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळले आणि ते ५०० मिलीग्राम/एलच्या (mg/l) मर्यादित आढळले.
- सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमधील गढूळपणा (Turbidity) शोधण्यायोग्य मर्यादेच्या खाली आढळली.
- सर्व ठिकाणी नायट्रेट स्वीकार्य मर्यादित असल्याचे आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील कॅल्शियम २९.१ - १५८.१ मिलीग्राम/एलच्या (mg/l) श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य मर्यादामध्ये आहेत.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील मॅग्नेशियम १३.८ - १०२.१ मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य मर्यादामध्ये आहेत.
- पाण्याच्या नमुन्यांची एकूण कठोरता (Hardness) १३६-५२९ मिलीग्राम/एल (mg/l) दरम्यान आहे.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील क्लोराईड ३८.३-२६८.३ (mg/l) मिलीग्राम/एल च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य श्रेणीत आहेत.
- सर्व ठिकाणी सल्फेट स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील फ्लोराईड स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमधील एकूण लोह, अ‍ॅल्युमिनियम, बेरियम, बोरॉन, तांबे, सेलेनियम, जस्त विश्लेषित चे विश्लेषण केले गेले आणि ते शोधण्यायोग्य/ स्वीकार्य मर्यादेच्या खाली आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील कॅडमियम स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- लीड, पारा, निकेल एकूण आर्सेनिक आणि क्रोमियम सर्व ठिकाणी स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- सर्व पाण्याच्या नमुन्यांच्या सूक्ष्मजैविक परिमाणांच्या विश्लेषणामधून असे दिसून आले की, एकूण कोलीफॉर्म आणि विष्ठाजन्य कोलीफॉर्म सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमध्ये अनुपस्थित होते.

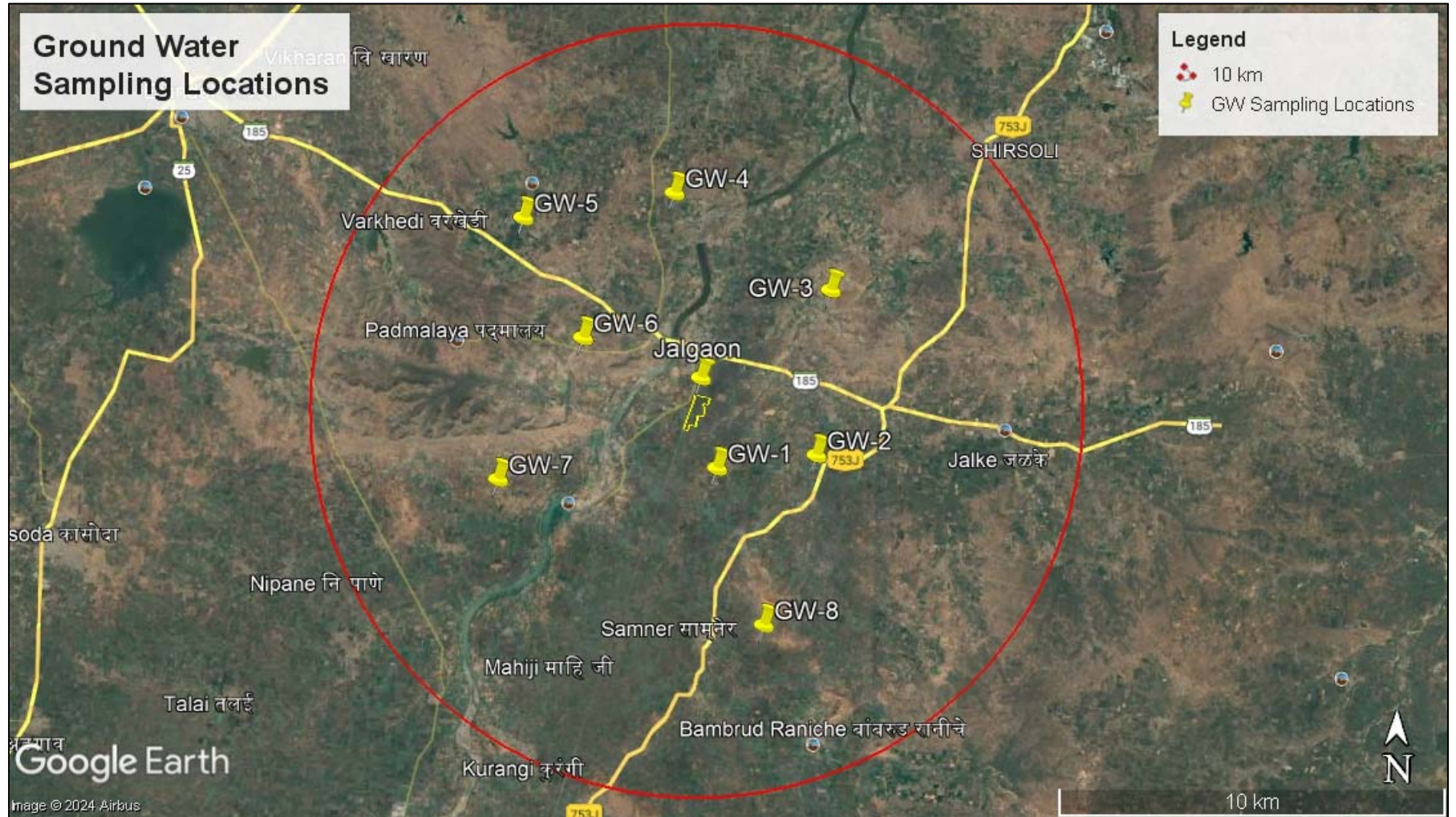
2.5 पृष्ठभाग पाणी गुणवत्ता

खालील वर्णन वर विश्लेषण नमुने विश्लेषण वर आहे:

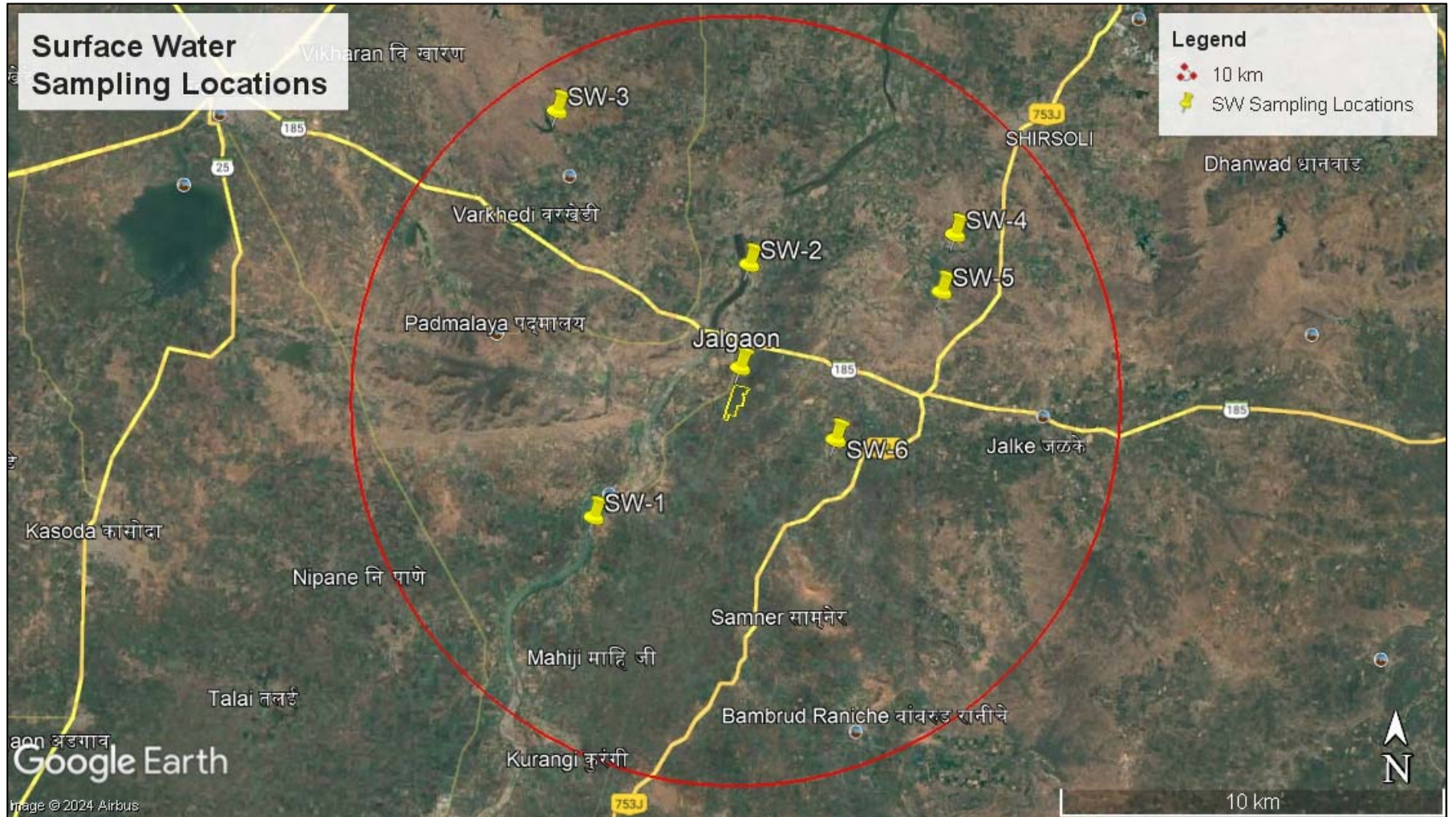
- पृष्ठभागाच्या पाण्याच्या नमुन्यांचा पीएच (pH) ७.२३ ते ७.८६ च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य

मर्यादामध्ये आहे.

- २२०-४०५ मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळणारे एकूण विरघळलेले सॉलिड्स आणि ५०० मिलीग्राम/एलच्या (mg/l) मर्यादित आढळले.
- सर्व ठिकाणी नायट्रेट स्वीकार्य मर्यादित असल्याचे आढळले.
- कॅल्शियम १६.८ – ५४.८ मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील मॅग्नेशियम ७.२ – ३५.१ मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य मर्यादामध्ये आहेत.
- पाण्याच्या नमुन्यांची एकूण कठोरता (Total Hardness) ४४-१२८ मिलीग्राम/एल दरम्यान भिन्न आहे.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील क्लोराईड ३८.१ – ९८.४ मिलीग्राम/एल (mg/l) च्या श्रेणीत आढळले आणि ते स्वीकार्य श्रेणीत आहेत.
- सल्फेट ६.२-३२.१ मिलीग्राम/एलच्या (mg/l) श्रेणीत आढळला आणि तो स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील फ्लोराईड स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- एकूण लोह, अ‍ॅल्युमिनियम, बेरियम, बोरॉन, तांबे, सेलेनियम, सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमधील जस्तचे विश्लेषण केले गेले आणि शोधण्यायोग्य मर्यादेच्या खाली आढळले.
- सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमधील कॅडमियम ०.००२-०.००३ मिलीग्राम/एलच्या (mg/l) श्रेणीत आढळले.
- लीड, पारा, निकेल आणि एकूण आर्सेनिक सर्व ठिकाणी स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- पाण्याच्या सर्व नमुन्यांमधील एकूण क्रोमियमचे विश्लेषण केले गेले आणि ते स्वीकार्य मर्यादामध्ये असल्याचे आढळले.
- सर्व पाण्याच्या नमुन्यांमधील मायक्रोबायोलॉजिकल पॅरामीटर्सच्या विश्लेषणावरून असे दिसून आले आहे की एकूण कोलिफॉर्म स्वीकार्य मर्यादेच्या आत असल्याचे आढळले आणि फेकल कोलिफॉर्म ७०-२८० एमपीएन/१०० (MPN/१०० ml) एमएलच्या श्रेणीत असल्याचे आढळले. हे शक्य आहे की जल संस्था अनियंत्रित आणि उपचार न केलेल्या घरगुती कचरा पाण्याच्या अधीन आहेत.

आकृती 7: ग्राउंड पाणी देखरेख स्थान नकाशा

આકૃતી 7: પૃષ્ઠભાગ પાણી દેઝરેઝ સ્થાન નકાશા

2.6 माती गुणवत्ता

मातीचा रंग गडद काळा आहे. सर्व ठिकाणांसाठी मातीची पोत चिकणमाती असल्याचे दिसून आले. मातीची पारगम्यता/ आवागमन क्षमता ०.९५ – १.३८ सेमी/तासाच्या (cm/hr) श्रेणीत आहे. मातीची सच्छिद्रता ५६ - ५९ % च्या श्रेणीत आहे. पाणी धारण करण्याची क्षमता ५६.० – ५९.० % च्या श्रेणीत आहे. अभ्यासाच्या क्षेत्रात मातीची मोठ्या प्रमाणात घनता ०.६५ – ०.७६ ग्रॅम/सेमी^३ (g/cm^३) असल्याचे आढळले.

रासायनिक गुणधर्म जटिल रासायनिक प्रतिक्रिया आणि मातीत होणाऱ्या प्रक्रियेचे प्रतिनिधित्व करतात. ते पौष्टिक उपलब्धता, कमतरता, विषाक्तता आणि खारटपणाचे/ लवणताचे प्रतिनिधित्व करतात. जवळजवळ सर्व गुणधर्मांसाठी मोजमापासाठी फील्ड उपकरणे किंवा प्रयोगशाळेचे विश्लेषण आवश्यक आहे. त्यामध्ये समाविष्ट आहे.

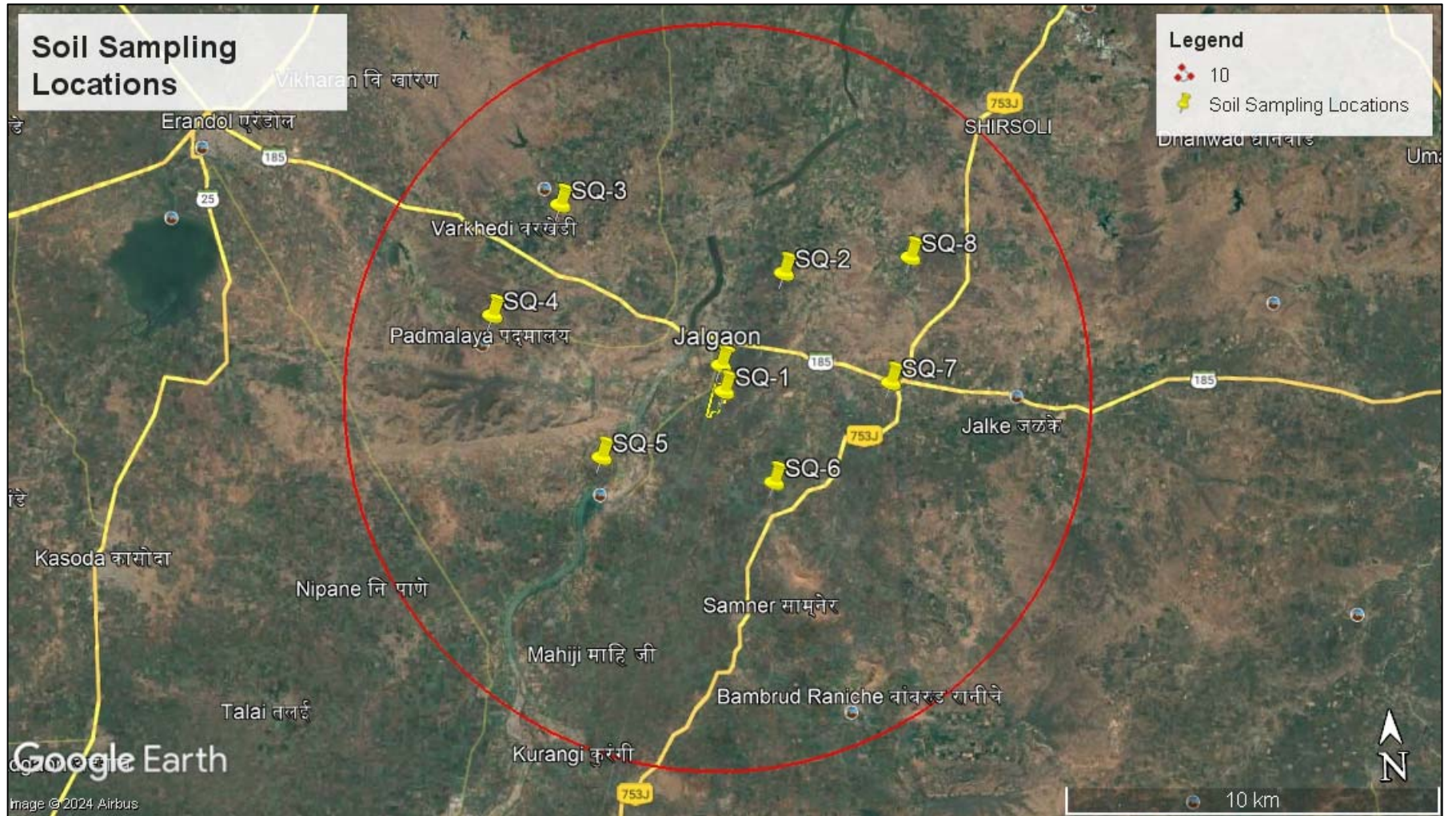
विद्युत चालकता मूल्य १३७-४७३ $\mu\text{S}/\text{सेमी}$ ($\mu\text{S}/\text{cm}$) पर्यंत आहे. मातीच्या नमुन्यांचे पीएच (pH) ७.०१ – ८.६३ पर्यंत बदलते जे मातीच्या तटस्थ ते मध्यम प्रमाणात अल्कधर्मी स्वरूपाचे सूचक आहे. हे मातीची एक महत्त्वाची मालमत्ता आहे कारण ती पोषकद्रव्ये, सूक्ष्मजीव क्रिया आणि मातीच्या भौतिक स्थितीची उपलब्धता निर्धारित करते. अभ्यासाच्या क्षेत्रात मातीची कैटायन विनिमय क्षमता ०.६६ – १.९ मे.इ.क्यू./१०० ग्राम (meq/१०० g) असल्याचे आढळले आहे.

मातीच्या नमुन्याचेही विश्लेषण भारी धातूसाठी केले गेले, जसे की मँगनीज (Mn) (झिंक Zn), एकूण सीसा, कॅडमियम, कॉपर Cu, लोह (Iron - Fe).

लीड, कॅडमियम शोधण्यायोग्य मर्यादेच्या खाली (बीडीएल) आढळले.

हे विशिष्ट मातीचे आवास आहे. मातीची जैविक गुणधर्म ही दर्शवितात की माती जीवन समर्थनासाठी किती योग्य आहे.

त्यामध्ये सेंद्रिय पदार्थांचा समावेश आहे की मातीच्या भौतिक, रासायनिक आणि जैविक गुणधर्मांवर परिणाम होतो. अभ्यासातून गोळा केलेल्या मातीच्या नमुन्यांची सेंद्रिय बाब ०.४-२.८ %च्या श्रेणीत असल्याचे आढळले. मातीचे नमुने सेंद्रिय पदार्थांच्या बाबतीत मातीची गुणवत्ता खराब दर्शवितात.

आकृती 8: माती गुणवत्ता देखरेख स्थान नकाशा

2.7 सामाजिक-आर्थिक अभ्यास:

सामाजिक-आर्थिक अभ्यासाचे क्षेत्र प्रकल्प साइटवरून १० किमी परिघापर्यंत मर्यादित आहे. प्रस्तावित साइटच्या १० किमी मर्यादेच्या क्षेत्रामध्ये बहुतेक जळगाव तालुका (१७ गावे), पचोरा तालुका (११ गावे), एरंडोल तालुका (२७ गावे) आणि जामनेर तालुका (१ गाव) यांचा भाग आहे.

जनगणना २०११ नुसार, अभ्यास क्षेत्राची एकूण लोकसंख्या २८,९६४ आहे, ज्यात ४८.०६ टक्के पुरुष आहेत आणि उर्वरित ५१.९३ टक्के महिला आहेत. "लिंग गुणोत्तर" हा शब्द १००० पुरुषांवर किती महिलांचा संख्याबळ दर्शवितो. अभ्यास क्षेत्रातील एकूण लोकसंख्येतील २,८९६ लहान मुले ०-६ वय गटात आहेत. हे एकूण लोकसंख्येच्या १० टक्के आहे. यामध्ये, ०-६ वय गटातील एकूण लोकसंख्येतील ५१.३१ टक्के पुरुष आहेत आणि उर्वरित ४८.६८ टक्के महिला आहेत. या गटामधील एकूण लिंग गुणोत्तर १,००० पुरुषांवर ८५१ महिला आहेत.

२०११ च्या जनगणनेनुसार, अभ्यास क्षेत्राची एकूण लोकसंख्या २८,९६४ आहे, ज्यामध्ये ४८.०६% पुरुष, तर उर्वरित ५१.९३ टक्के महिला आहेत. "लिंग गुणोत्तर" हा शब्द १००० पुरुषांमागील महिलांची संख्या असे संख्याबळ दर्शवितो २,८९६ मुले ०-६ वयोगटातील आहेत, जे एकूण लोकसंख्येच्या १०% आहेत. वयोगटात ५१.३१% मुले, तर ४८.६८% मुली आहेत. लिंग गुणोत्तर ८५१ मुली प्रति १००० मुलगे इतके आहे.

हे अभ्यास क्षेत्राच्या एकूण लोकसंख्येच्या १२.७ टक्के आहे. पुन्हा, ०-६ वयोगटातील एकूण लोकसंख्येपैकी ५१.३१ टक्के पुरुष आहेत आणि उर्वरित ४८.६८ टक्के महिला आहेत.

या गटातील एकूण लिंग प्रमाण प्रति १००० पुरुषांमध्ये ९४८ महिलांपर्यंत काम केले गेले आहे. लोकसंख्येची घनता ही एक महत्त्वाची भौगोलिक संज्ञा आहे. हे प्रति चौरस किलोमीटरच्या लोकांचा संदर्भ देते. अभ्यासाच्या क्षेत्रातील लोकसंख्येची एकूण घनता प्रति चौरस किलोमीटर ६७६ व्यक्तींपर्यंत काम केली गेली आहे.

अभ्यासाच्या क्षेत्राच्या एकूण लोकसंख्येपैकी हिंदू सर्वाधिक मोजणी करतात, ते एकूण लोकसंख्येच्या ८१ टक्के आहे. त्यानंतर मुस्लिम (१२.५ टक्के), ख्रिश्चन (०.४ टक्के), बौद्ध (३.२ टक्के), शीख (१.५ टक्के) आणि जैन आहेत. (१.३ टक्के).

प्रोजेक्ट साइट आणि प्रकल्प साइटच्या आसपास १० किमी बफर त्रिज्या महाराष्ट्र राज्याच्या मुंबई अंतर्गत

एकूण २६.३७ हेक्टर क्षेत्र समाविष्ट करीत आहेत. प्रकल्प F43V5 आणि F43V9 (प्रकल्प आणि अभ्यास क्षेत्र) अंतर्गत येतो.

तक्ता 3: शाळा, महाविद्यालये आणि रुग्णालयांची यादी

अनु.क्र.	क्षेत्रे	नाव/ ओळख	हवाई अंतर
१.	शाळा	पी. डी. थेपडे हायस्कूल, म्हसवड	१.५ कि.मी (उत्तर)
		प्राथमिक शाळा वर्साडे	७ कि.मी (दक्षिण-पूर्व-पश्चिम)
		डॉ. राम मनोहर लोहिया माध्यमिक विद्यालय	८.३ कि.मी (दक्षिण-पूर्व)
		जि. प. प्राथमिक शाळा गलापुर	९.५ कि.मी (पश्चिम)
		इकरा उर्दू हायस्कूल बोर्नार	१.७ कि.मी (दक्षिण-पश्चिम)
		जिल्हा परिषद मराठी प्राथमिक शाळा, डोमगाव	२.४३ कि.मी (दक्षिण-पूर्व)
२.	महाविद्यालये	श्री. नारायणदास रामदास कनिष्ठ महाविद्यालय	८.६ कि.मी (उत्तर-पश्चिम)
३.	रुग्णालये	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, रिंगणगाव	११.१ कि.मी (उत्तर)
		संजीवन जनरल हॉस्पिटल, म्हसवड	१.४ कि.मी (उत्तर-उत्तर-पश्चिम)
		निपाणे प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्र	१०.८ कि.मी (दक्षिण-पश्चिम)
		माऊली हॉस्पिटल	१४.४ कि.मी (उत्तर-पूर्व)
४.	धार्मिक ठिकाणे	गिरणेश्वर महादेव मंदिर, म्हसवड	०.९८ कि.मी (उत्तर-उत्तर-पश्चिम)
		महादेव मंदिर, नागदूळी	२.०८ कि.मी (उत्तर-उत्तर-पश्चिम)
		हनुमान मंदिर, एरंडोल	२.०५ कि.मी (पश्चिम-उत्तर-पश्चिम)
		विठ्ठल मंदिर, पाथरी	३.२९ कि.मी (दक्षिण-पूर्व)
		भवानी माता मंदिर, बिळवडी	३.२८ कि.मी (पूर्व)

2.8 पर्यावरणशास्त्र आणि जैवविविधता:

बफर क्षेत्रामध्ये WLPA, १९७२ आणि २०२२ मध्ये सुधारित प्रमाणे खालील अनुशंसा-1 प्रजाती आढळल्या:

Pavo cristatus (Indian Peafowl/ मोर), *Accipiter badius* (शिक्रा), *Semnopithecus hypoleucos* (Black-footed gray langur), *Urva auropunctata* (Small Indian Mongoose/ मुंगूस), *Felis chaus* (Jungle cat/ रानमांजर), *Naja naja* (Indian Cobra).

वरील प्रजाती वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२ च्या अनुशंसा-1 यादीत समाविष्ट आहेत, जे भारतातील संरक्षणासाठी महत्वाच्या आणि धोक्यात असलेल्या प्रजाती दर्शवतात.

2.8.1 वनस्पती विविधता

- झाडे, औषधी वनस्पती आणि झुडुपे यासह कोर साइटमध्ये आढळलेल्या वनस्पतींच्या एकूण प्रजातींची संख्या: ९४

- बफर प्रदेशात आढळलेल्या प्रजातींची एकूण संख्या: १०६
- बफर प्रदेशाचा अभ्यास करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या चतुर्भुजांची संख्या: १६
- बफरमध्ये अभ्यासलेल्या स्थानांची संख्या: ४
- प्रोजेक्ट साइट क्षेत्रात आढळलेल्या दुर्मिळ, धोकादायक, असुरक्षित किंवा संरक्षित प्रजाती नाहीत.

2.8.2 प्राणिसंपदा विविधता

- कोरमधील प्रजातींची एकूण संख्या: ५५ प्रजाती
- बफरमधील प्रजातींची एकूण संख्या: १४८ प्रजाती
- बफर क्षेत्रामध्ये WLPA, १९७२ आणि २०२२ मध्ये सुधारित प्रमाणे खालील अनुशंसा-1 प्रजाती आढळल्या: *Pavo cristatus* (Indian Pea fowl/भारतीय मोर), *Accipiter badius* (शिकरा), *Semnopithecus hypoleucos* (Black-footed gray langur), *Urva auropunctata* (Small Indian Moongoose/(लहान भारतीय मंगूझ), *Felis chaus* (Jungle cat/जंगल मांजर), *Naja naja* (Indian Cobra), प्रजाती वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२ च्या अनुशंसा-1 यादीत समाविष्ट आहेत, जे भारतातील संरक्षणासाठी महत्वाच्या आणि धोक्यात असलेल्या प्रजाती दर्शवतात.
- प्रकल्प स्थळ क्षेत्रात आढळलेली दुर्मिळ, संकटग्रस्त, असुरक्षित किंवा संरक्षित प्रजाती: IUCN रेड लिस्टनुसार, अलेक्झांड्रिन पाराकीट (*Psittacula eupatria*) ही प्रजाती संकटाच्या जवळ (Near Threatened) श्रेणीत वर्गीकृत आहे.

3.0 अपेक्षित प्रभाव आणि शमन/कमी करण्याचे उपाय

तक्ता ४: अपेक्षित परिणाम आणि निवारण उपाय

अनु.क्र.	पर्यावरणीय पैलू	बांधकाम दरम्यान	ऑपरेशनल दरम्यान	निवारण उपाय
1.	वायु पर्यावरण	उत्खनन, बॅक फिलिंग आणि कॉन्क्रेटिंग, पृथ्वीवरील साहित्य आणि बांधकाम बिघडल्यामुळे क्रियाकलापांमधून (विशेषतः कोरड्या हंगामात) फरारी धूळ उत्सर्जनामुळे हवेच्या गुणवत्तेची बिघाड आणि जड वाहनांच्या हालचालीमुळे आणि वायू प्रदूषकांचे उत्सर्जन आणि जड वाहनांच्या हालचालीमुळे आणि वायू प्रदूषकांचे उत्सर्जन. भौतिक हाताळणी, पृथ्वी हलविणे, वाळू, धातू, दगड, डांबर इ. साठी यंत्रणा आणि उपकरणे इ.	- कच्चा माल आणि उत्पादन हाताळणी क्षेत्रे. - उत्पादन प्रक्रिया. - वाहनांचे काम. - प्रकल्पाच्या ऑपरेशनल टप्प्यात विविध क्रियाकलापांचा समावेश आहे ज्यापैकी प्रत्येकाचा प्रभाव हवेची गुणवत्ता असेल. धूळ आणि वायू उत्सर्जन दोन्ही उत्सर्जित होण्याची शक्यता आहे. - प्रस्तावित प्रकल्पातील मुख्य उत्सर्जन म्हणजे पार्टिक्युलेट मॅटर, सल्फर डाय ऑक्साईड (CO₂), नायट्रोजन डायऑक्साईड (NO₂) आणि को.	- योग्यरित्या डिझाइन केलेले बॅग फिल्टर सिमेंट मिल स्टॉक स्थापित केले जातील जे धूळ भरलेल्या वायूमध्ये येणाऱ्या धूळ वेगळे करतात आणि धूळ एकाग्रता त्याच्या 30 मिलीग्राम/एनएमच्या डिझाइन केलेल्या आउटलेट एकाग्रतेवर मर्यादित करतात. - बंद सर्किटमध्ये सूक्ष्म कोळशाचे व्यवस्थापन केल्यामुळे कोळसा हाताळणी प्रकल्पातून निर्माण होणारी धूळ नगण्य असेल. धूळ दडपण्यासाठी पुरेशी पाण्याची फवारणी केली जाईल.
2.	ध्वनी पर्यावरण	बांधकाम टप्प्यात	विविध वनस्पतींच्या सामान्य	आवाजाची तीव्रता कमी करण्यासाठी

अनु.क्र.	पर्यावरणीय पैलू	बांधकाम दरम्यान	ऑपरेशनल दरम्यान	निवारण उपाय
		सभोवतालच्या आवाजाची पातळी वाढविण्याची शक्यता असलेल्या प्रमुख क्रियाकलाप म्हणजे फाउंडेशनचे काम, संरचनेचे बनावट, बांधकाम उपकरणांचे ऑपरेशन आणि वाहनांची हालचाल. • वर नमूद केलेल्या क्रियाकलापांमुळे अभ्यासाच्या क्षेत्राला सभोवतालच्या आवाजाच्या पातळीवर वाढ होण्याची शक्यता आहे. साइटच्या जवळच्या भागात आवाजाच्या पातळीमध्ये थोडीशी वाढ होईल.	ऑपरेशन दरम्यान, सभोवतालच्या आवाजाची पातळी संबंधित उपकरणांच्या गुणांसह लक्षणीय वाढण्याची अपेक्षा आहे, परंतु हा आवाज संबंधित उपकरणांच्या जवळच प्रतिबंधित केला जाईल.	नियमित अंतराने मशीनची योग्य देखभाल, तेल आणि ग्रीसिंग केले जाईल. उच्च आवाज निर्माण करणाऱ्या उपकरणांमध्ये सुधारित सायलेन्सर.
3.	जल पर्यावरण	• पाण्याचे स्थिर तलाव डासांच्या प्रजननास प्रोत्साहित करतात आणि सामान्यतः निरुपयोगी परिस्थिती निर्माण करतात. तथापि, बांधकाम	• ऑपरेशन टप्प्यात एकूण पाण्याची आवश्यकता 600 केएलडी (2 x 300 केएलडी) असेल जी भूगर्भातील स्रोतांकडून पूर्ण केली जाईल.	• कोरड्या ग्राइंडिंग प्रक्रियेमध्ये सांडपाणी तयार होणार नाही. एकूण प्रकल्प क्षेत्रातील 26.37 हेक्टर ग्रीनबेल्ट आणि वृक्षारोपण अंतर्गत

अनु.क्र.	पर्यावरणीय पैलू	बांधकाम दरम्यान	ऑपरेशनल दरम्यान	निवारण उपाय
		साइट्समधून सांडपाणी योग्य ड्रेनेज सुनिश्चित करण्यासाठी पुरेशी व्यवस्था केली जाईल, जेणेकरून अशा पाण्याचे स्थिर तलाव तयार होणार नाहीत किंवा मातीची धूप वाढू नये.		समाविष्ट केले जाईल. ग्रीनबेल्टच्या विकासामध्ये आणि धूळ दडपशाहीसाठी एसटीपीमधून उपचारित कचरा पाणी पुन्हा वापरला जाईल.
4.	जमीन वातावरण	प्रकल्प स्थळ हे मोठ्या प्रमाणात समतल भूभाग आहे. त्यामुळे फारशी खोदकाम किंवा भरावाची आवश्यकता नाही. भूमी समतल करण्यासाठी आवश्यक माती ही प्रकल्प स्थळातूनच उपलब्ध होईल आणि बाहेरून माती आणण्याची गरज भासणार नाही. यामुळे वाहतुकीमुळे होणारे धूलिकण उत्सर्जन कमी होईल.	प्रोजेक्ट साइटवरून कोणतेही जल संस्था किंवा नाले जात नाहीत. प्रकल्प साइटचा सध्याचा जमीन वापर कृषी हेतूसाठी आहे. ग्राइंडिंग युनिटचे बांधकाम सुरू झाल्यानंतर, क्षेत्राचा भूमीचा वापर शेतीपासून औद्योगिकात बदलेल. एकूण प्रकल्प क्षेत्राच्या सुमारे 26.37 हेक्टर ग्रीनबेल्ट आणि वृक्षारोपण अंतर्गत समाविष्ट केले जातील.	--
5.	जैविक	प्रकल्पामध्ये कोणतेही वनक्षेत्र	हरित क्षेत्र स्थानिक प्रजातींच्या वृक्ष	परिसराचे सौंदर्यशास्त्र सुधारण्यासाठी

अनु.क्रं.	पर्यावरणीय पैलू	बांधकाम दरम्यान	ऑपरेशनल दरम्यान	निवारण उपाय
	वातावरण	समाविष्ट नाही. साइटवर वनस्पतींचा अभाव असल्यामुळे कोणत्याही झाडांची तोड आवश्यक नाही. प्रकल्प स्थळाजवळ आढळणारे पक्षी आणि इतर पाळीव जैवविविधता सामान्य आहेत आणि ते मानववसाहतींमध्ये जगण्यास आधीच अनुकूल आहेत. • प्रकल्पाचा पर्यावरणावर कोणताही मोठा नकारात्मक परिणाम होणार नाही. प्रकल्प क्षेत्राच्या बहुतांश परिघावर तसेच रस्त्यांलगत हरित क्षेत्र विकसित केले जाईल.	आणि वनस्पतींनी विकसित केले जाईल, जे स्थानिक पक्षी आणि कीटक प्रजातींना आकर्षित करेल. ग्रीनबेल्ट प्रकाश, हीटिंग, कूलिंग आणि एअर कंडिशन यांसारख्या ऊर्जेच्या मोठ्या प्रमाणातील वापरामुळे होणारे कार्बन डायऑक्साइड उत्सर्जन कमी करेल, तसेच स्थिर व फिरत्या सामग्री हाताळणी उपकरणांमुळे होणाऱ्या प्रभावालाही मर्यादित करेल. त्यामुळे मूलभूत आणि बफर क्षेत्राच्या पर्यावरणीय समतोलावर कोणताही परिणाम होणार नाही.	प्रकल्प साइटमध्ये हिरव्या क्षेत्राचा विकास करण्याचा प्रस्ताव आहे ज्यामुळे वायू प्रदूषण, ध्वनी प्रदूषण कमी होण्यास आणि स्थानिक पक्षी आणि प्राण्यांच्या प्रजातींसाठी योग्य निवासस्थान उपलब्ध होईल.
6.	रहदारी वातावरण	• प्रकल्पाच्या बांधकाम टप्प्यात साइटवर बांधकाम साहित्याच्या वाहतुकीमुळे गर्दी होईल.	• कच्चा माल आणि तयार उत्पादनांच्या वाहतुकीमुळे गर्दी होईल.	• बांधकामासाठी लागणाऱ्या कच्च्या सामग्रीची वाहतूक केवळ कमी वर्दळीच्या वेळेत केली जाईल. • सिमेंट ग्राइंडिंग युनिटच्या

अनु.क्रं.	पर्यावरणीय पैलू	बांधकाम दरम्यान	ऑपरेशनल दरम्यान	निवारण उपाय
				आवारातील अंतर्गत रस्ते पुरेसे रुंद केले जातील जेणेकरून येणाऱ्या आणि जाणाऱ्या वाहतूक वाहनांना मुक्त प्रवाह मिळू शकेल.

4.0 पर्यावरणीय देखरेख प्रोग्राम

नियमित पर्यावरणीय देखरेख करण्यासाठी पर्यावरण व्यवस्थापन सेल (ईएमसी) केले गेले आहे. विहित कायद्यांचे आणि मानकांचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी देखरेख केली जाईल. ईएमसीचे प्रमुख वनस्पती डोक्यावर अहवाल देतात. ईएमसीमध्ये पात्र कर्मचाऱ्यांची भरती केली जाईल. सभोवतालची हवा, स्टॅक उत्सर्जन, फरारी धूळ उत्सर्जन, आवाजाची पातळी, भूजल गुणवत्ता, पृष्ठभागाची पाण्याची गुणवत्ता आणि मातीचे पर्यावरणीय देखरेख मानदंडांनुसार केले जाते. ईएमसी खालील कार्यासाठी जबाबदार आहे.

नियमित देखरेख च्या:

- कामाच्या वातावरणात PM_{2.5} and PM₁₀ मोजणे आणि सुधारात्मक आणि प्रतिबंधात्मक कृती सुरू करण्यासाठी कोणत्याही विकृतीचा अहवाल देणे, फरारी उत्सर्जन मोजणे, मोजणे.
- वनस्पतींच्या सीमेवरील क्रशरच्या अपविंड आणि डाउनविंड दिशेने सभोवतालच्या हवेची गुणवत्ता मोजणे.
- सांडपाणी गुणवत्ता (इनलेट आणि आउटलेट) तपासत आहे.
- प्रकल्प स्थान आणि सभोवतालच्या गावांतील भूगर्भ पाण्याची गुणवत्ता वेळोवेळी तपासणे.
- प्रकल्प क्षेत्राजवळ आणि आसपासच्या गावांमध्ये भूजल गुणवत्ता तपासणी .
- प्रकल्प स्थानाच्या वरच्या आणि खालच्या बाजूच्या प्रवाहात अभ्यास क्षेत्रात असलेल्या पाण्याची गुणवत्ता वेळोवेळी तपासणे.
- आवाज देखरेख येथे प्लांट सीमा, जवळचे वस्ती, जवळ महामार्ग, आणि कार्य क्षेत्र.
- प्रकल्प सीमेवर, प्रकल्पाच्या जवळील वस्ती, प्रकल्पाच्या जवळील महामार्ग, कामाचे क्षेत्र येथे ध्वनी पातळी देखरेख करणे.
- प्रकल्प स्थानात हरित पट्टा विकसन आणि संवर्धन करणे.

तक्ता ५ : पर्यावरण देखरेखीचे निरीक्षणे

अनु. क्रं.	पर्यावरणीय गुणधर्म	मापदंड	देखरेख स्थान	देखरेख कालावधी	देखरेख वारंवारता
1.	हवामानशास्त्र	वारा वेग, वारा दिशा, तापमान, आर्द्रता आणि पाऊस	प्रकल्प साइट	२४ तास	दररोज
2.	वातावरणीय हवेची	PM _{१०} , PM _{२.५} , SO _२ ,	२ स्थान (अपविंड	२४ तास	आठवड्यातून

अनु. क्रं.	पर्यावरणीय गुणधर्म	मापदंड	देखरेख स्थान	देखरेख कालावधी	देखरेख वारंवारता
	गुणवत्ता	NO _x आणि CO.	आणि डाउनविंड)		दोनदा
3.	आवाज पातळी	दिवस आणि रात्र समतुल्य लेव्हल dB(A)	१ स्थान	२४ तास	साप्ताहिक एकदा
4.	पृष्ठभाग पाण्याचे विश्लेषण	फिजिको - केमिकल, जैविक वैशिष्ट्ये	२ स्थाने (अपस्ट्रीम आणि डाउनस्ट्रीम)	---	सहा महिन्यांतून एकदा
5.	भूजल विश्लेषण	फिजिको - केमिकल, जैविक वैशिष्ट्ये	१ स्थान	---	एकदा सहा महिन्यात
6.	मातीची गुणवत्ता	फिजिको-केमिकल, मायक्रो-बायोलॉजिकल वैशिष्ट्ये	१ स्थान	---	सहा महिन्यांतून एकदा
7.	एपीसीई आणि डीजी सेटशी संलग्न स्टॅक	पार्टिक्युलेट मॅटर, SO ₂ , NO _x	---	आयसोकिनेटिक	आठवड्यातून एकदा
8.	पर्यावरणशास्त्र	वनस्पती आणि प्राण्यांचे नुकसान	बांधकाम साइट	---	साइट तयारी दरम्यान
9.	व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षा	कामगार आणि कर्मचारी यांचे सामान्य आरोग्य पैलू	प्रकल्प साइट	---	सहा महिन्यांतून एकदा

आपत्कालीन परिस्थितीत प्रकल्प क्षेत्रात आग हाताळण्यासाठी अग्निशामक शमन करण्याचे पुरेसे उपाय सुनिश्चित केले जातील. कोणत्याही अपघातात सार्वजनिक आरोग्य आणि सुरक्षिततेची काळजी घेण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन योजना तयार केली गेली आहे.

सीईआर निकषांनुसार सीईआर केले जाईल. साधारणपणे, CER रक्कम F.No.२२-६५/२०१७-IA.III दिनांकानुसार कार्यालयीन ज्ञापनानुसार सार्वजनिक सल्लामसलत दरम्यान उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांनुसार खर्च करण्यासाठी वापरली जाते. ३० सप्टेंबर २०२० MoEF&CC, नवी दिल्ली द्वारे.

5.0 प्रकल्प फायदे

प्रस्तावित प्रकल्पाचा अभ्यास क्षेत्रातील सामाजिक-आर्थिक वातावरणावर सकारात्मक परिणाम होण्याची अपेक्षा आहे. हे भौतिक पायाभूत सुविधांच्या पुढील विकासासह या क्षेत्राचा विकास टिकवून ठेवण्यास मदत करते.

दररोजच्या वेतनाच्या आधारे सुमारे १५३० क्रमांकाच्या लोकांना बांधकाम टप्प्यात रोजगार मिळेल. प्रस्तावित सिमेंट ग्राइंडिंग युनिटच्या ऑपरेशन दरम्यान, एकूण १५५ क्रमांक लोकांना रोजगार मिळेल. अर्ध-कुशल आणि अकुशल श्रेणीतील रोजगारासाठी स्थानिक लोकांना प्राधान्य दिले जाईल; यामुळे आसपासच्या भागात रोजगाराची संधी वाढेल. जीएसटीच्या मार्गाद्वारे राज्य व मध्यवर्ती निवडणुकीत अधिक महसूल मिळविला जाईल.

6.0 पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

प्रकल्पाची किंमत १४०० कोटी आयएनआर करण्याचा प्रस्ताव आहे. प्रस्तावित प्रकल्पाच्या पर्यावरण व्यवस्थापनासाठी भांडवली किंमत आयएनआर ११२ कोटींचा अंदाज आहे. Inr ४.१५ कोटी उपाययोजना अंमलात आणण्यासाठी आवर्ती खर्चाची पूर्तता करण्यासाठी वार्षिक आवर्ती खर्च म्हणून दर वर्षी आवश्यक असेल. गुंतवणूकीचा विभाजन ब्रेक-अप तक्ता ७ मध्ये दर्शविले आहे.

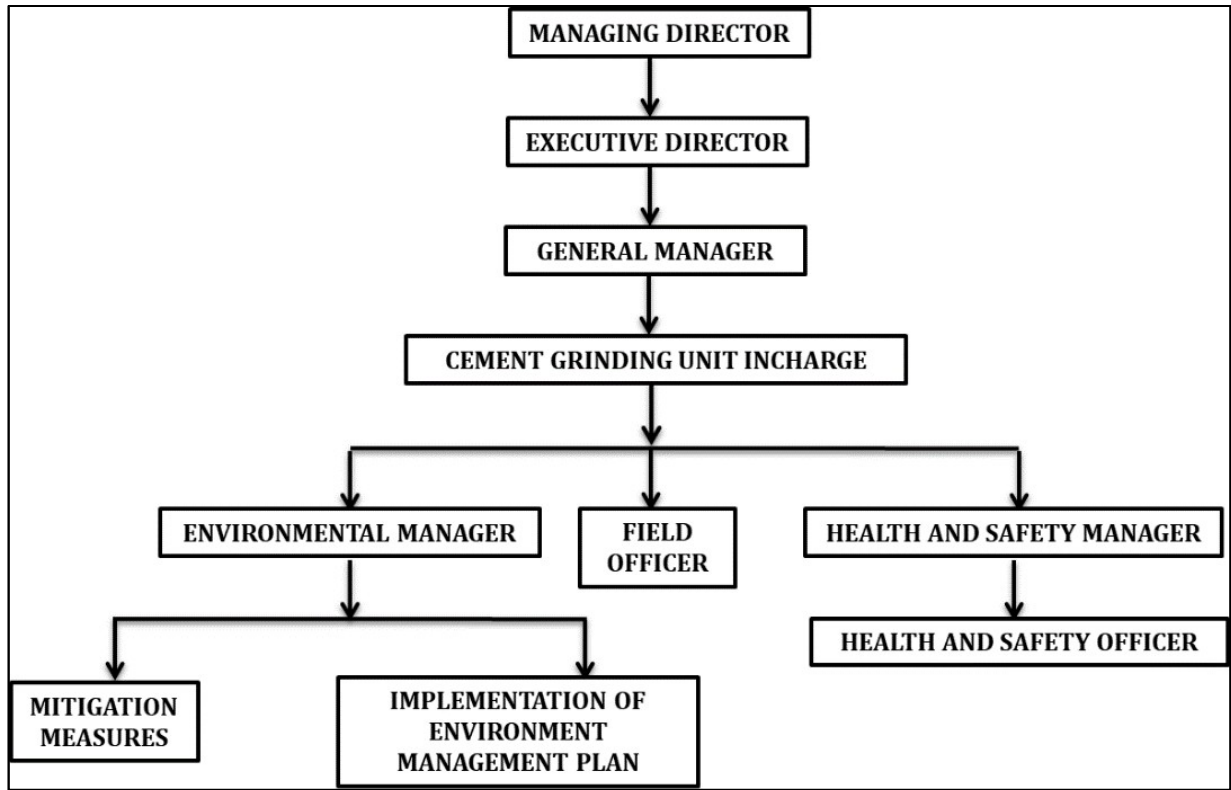
तक्ता ७ : ईएमपी अंदाजपत्रक

अनु. क्रं.	तपशील	अंदाजित किंमत (आयएनआर कोटी)	
		भांडवल	आवर्ती
1	व्हीआरएम (बॅग फिल्टर्स) आणि औद्योगिक व्हॅक्यूम क्लीनर, रोड स्वीपिंग मशीन, स्टॅक इ. वर वायू प्रदूषण नियंत्रण प्रणाली.	५६.०	०.८५
2	कॉम्प्रेसिंग सिस्टम, झेडएलडी सिस्टम, गारलँड नाल्यांचे बांधकाम, पाण्याचे जलाशय	५.०	०.४
3	सांडपाणी उपचार वनस्पती आणि जल उपचार संयंत्र	५.०	०.३
4	पावसाची पाणी कापणी प्रणाली	५.०	०.३
5	घनकचरा व्यवस्थापन	२.०	०.३
6	ग्रीन एरिया/ लँडस्केप क्षेत्र	८.०	०.२
7	ऊर्जा बचत साधने	९.५	०.३
8	आवाज कमी करण्याची प्रणाली	१.०	०.२
9	अग्निशामक उपाय	२.५	०.२
10	पर्यावरण देखरेख	१.५	०.१

अनु. क्रं.	तपशील	अंदाजित किंमत (आयएनआर कोटी)	
		भांडवल	आवर्ती
11	पर्यावरण व्यवस्थापन सेल	-	०.५
12	आपत्ती व्यवस्थापन योजना आणि व्यावसायिक आरोग्य आणि सुरक्षा	२.५	०.५
13	कॉर्पोरेट पर्यावरणीय जबाबदारी	१४	-
	एकूण	११२	४.१५

6.1 पर्यावरण व्यवस्थापन सेल

प्रकल्प प्रमुखांच्या मार्गदर्शनाखाली प्लांटमध्ये पर्यावरण व्यवस्थापन सेल (ईएमसी) ची स्थापना केली जाईल. पर्यावरण व्यवस्थापन सेल (ईएमसी) चे नेतृत्व पर्यावरणीय व्यवस्थापनाच्या क्षेत्रात पुरेशी पात्रता आणि अनुभव असलेल्या पर्यावरणीय तज्ञांच्या नेतृत्वात असेल. पर्यावरण व्यवस्थापन सेलची श्रेणीबद्ध रचना पुढील आकृतीमध्ये दर्शविली आहे.

आकृती ९ : पर्यावरण व्यवस्थापन कक्षाची श्रेणीबद्ध संरचना